ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1960

Vyhlásené: 11. 7. 1960 Časová verzia predpisu účinná od: 10. 5.1990 do: 7. 6.1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

100

Ústavný zákon z 11. júla 1960

ÚSTAVA ČESKOSLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

z 11. júla 1960

Národné zhromaždenie Československej republiky uznieslo sa na tomto ústavnom zákone:

Prvá hlava
SPOLOČENSKÉ ZRIADENIE

Čl. 1

(1) Česká a Slovenská Federatívna Republika je socialistický štát založený na pevnom zväzku robotníkov, roľníkov a inteligencie, na čele ktorého je robotnícka trieda.

(3) Česká a Slovenská Federatívna Republika patrí k svetovej socialistickej sústave; usiluje sa o priateľské vzťahy so všetkými národmi a o zabezpečenie trvalého mieru na celom svete.

Čl. 2

(1) Všetka moc v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike patrí pracujúcemu ľudu.

(2) Štátnu moc vykonáva pracujúci ľud zastupiteľskými sbormi, ktoré volí, kontroluje a ktoré sú mu zodpovedné.

(3) Zastupiteľské sbory pracujúceho ľudu v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike sú: Národné zhromaždenie, Slovenská národná rada a národné výbory. Od nich je odvodená právomoc ostatných orgánov štátu.

(4) Zastupiteľské sbory a všetky ostatné orgány štátu sa vo svojej činnosti opierajú o tvorivú iniciatívu a priamu účasť pracujúcich a ich organizácií.

Čl. 3

(1) Volebné právo do všetkých zastupiteľských sborov je všeobecné, rovné a priame s tajným hlasovaním. Voliť môže každý občan, ktorý dovŕšil 18 rokov. Zvolený môže byť každý občan, ktorý dovŕšil 21 rokov.

(2) Členovia zastupiteľských sborov - poslanci - sú povinní byť v stálom styku so svojimi voličmi, dbať na ich podnety, skladať im účty zo svojej činnosti a podávať im zprávy o činnosti sboru, ktorého sú členmi.

(3) Člen ktoréhokoľvek zastupiteľského sboru môže byť z rozhodnutia svojich voličov kedykoľvek odvolaný.

Čl. 5

Na rozvíjanie spoločnej činnosti, na všestrannú a aktívnu účasť na živote spoločnosti a štátu a na uskutočňovanie svojich práv združujú sa pracujúci do dobrovoľných spoločenských organizácií, ktorými sú najmä Revolučné odborové hnutie, organizácie družstevné, organizácie mládeže, organizácie kultúrne, telovýchovné a iné; na spoločenské organizácie postupne prechádzajú niektoré úlohy štátnych orgánov.

Čl. 6

Národný front je politickým výrazom zväzku národov a národností, sociálnych vrstiev a záujmových skupín. Môžu sa v ňom združovať politické strany, spoločenské a záujmové organizácie.

Čl. 7

(1) Vlastnícke právo a iné majetkové práva občanov, právnických osôb aj štátu sú chránené ústavou a zákonmi.

(2) Štát poskytuje všetkým vlastníkom rovnocennú ochranu.

(3) Dedenie je zaručené.

Čl. 8

Vlastníctvo zaväzuje. Vlastnícke právo sa nesmie zneužívať na ujmu práv iných osôb alebo spoločnosti.

Čl. 9

(1) Vyvlastnenie alebo iné nútené obmedzenie vlastníckeho alebo iného majetkového práva je možné len vo verejnom záujme, a to zákonom alebo na základe zákona a za náhradu. Proti rozhodnutiu možno podať opravný prostriedok na súde.

(2) Zákon Federálneho zhromaždenia upravuje podmienky prevodov majetku štátu do vlastníctva občanov alebo právnických osôb.

Čl. 10

(1) Nerastné bohatstvo, základné zdroje energie, základný lesný pôdny fond, prírodné zásoby podzemných vôd, vodné toky a prírodné liečivé zdroje sú v štátnom vlastníctve. Podrobnosti ustanoví zákon Federálneho zhromaždenia.

(2) Zákon Federálneho zhromaždenia ustanoví, ktorý ďalší majetok nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb celej spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného blaha smie byť len vo vlastníctve štátu alebo určených právnických osôb.

Čl. 11

Vlastnícke právo k pôde a dedičské právo k nej zostávajú nedotknuté.

Čl. 12

Výkon vlastníckeho alebo užívacieho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, životné a prírodné prostredie nad nevyhnutne potrebnú mieru.

Čl. 13

Štát vytvára podmienky a ustanovuje pravidlá pre rozvoj a ochranu podnikania a hospodárskej súťaže.

Čl. 14

Cudzie právnické osoby a cudzinci môžu nadobúdať vlastníctvo a iné majetkové práva a podnikať na území Česko-slovenskej federatívnej republiky za podmienok ustanovených zákonom. Štát im zaručuje rovnocenú ochranu ich vlastníckych a iných majetkových práv ako česko-slovenským občanom a česko-slovenským právnickým osobám.

Čl. 15

(1) Česko-slovenská federatívna republika svojou hospodárskou politikou usiluje o rozmnožovanie národného bohatstva, o sociálne spravodlivú spoločnosť a o vytvorenie nevyhnutných podmienok pre slobodný rozvoj osobnosti, rozvoj národov a národností.

(2) Štát dbá o vytváranie ekologickej rovnováhy ochranou prírody a starostlivosťou o tvorbu a ochranu zdravého životného prostredia aj o šetrné využívanie prírodných zdrojov.

Čl. 16

(1) Všetka kultúrna politika v Československu, rozvoj vzdelania, výchova a vyučovanie sú vedené v duchu vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, humanity a demokracie.

(2) Štát spolu so spoločenskými organizáciami všemožne podporuje tvorivú činnosť vo vede a umení, usiluje sa o stále širšiu a hlbšiu vzdelanosť pracujúcich a o ich aktívnu účasť na vedeckej a umeleckej tvorbe a dbá o to, aby výsledky tejto činnosti slúžili všetkému ľudu.

(3) Štát a spoločenské organizácie sa sústavne usilujú o odstránenie prežitkov vykorisťovateľskej spoločnosti vo vedomí ľudí.

Čl. 17

(1) Všetci občania a všetky štátne a spoločenské organizácie sa v každom svojom konaní spravujú právnym poriadkom socialistického štátu a dbajú o plné uplatnenie socialistickej zákonnosti v živote spoločnosti.

(2) Spoločenské organizácie, plniac svoje poslanie, vedú občanov k zachovávaniu zákonov, k dodržiavaniu pracovnej disciplíny i pravidiel socialistického spolužitia a usilujú sa predchádzať a zamedzovať ich porušovanie.

Čl. 18

(1) Ústredné riadenie spoločnosti i štátu sa podľa zásady demokratického centralizmu spája so širokou právomocou a zodpovednosťou nižších orgánov za aktívnej účasti pracujúcich a s uplatnením ich tvorivej iniciatívy.

(2) Na základe vedeckého svetového názoru sa v spoločnosti pracujúcich plne uplatňujú výsledky vedy v riadení spoločnosti i v plánovaní jej ďalšieho rozvoja.

Druhá hlava
PRÁVA A POVINNOSTI OBČANOV

Čl. 19

(1) V spoločnosti pracujúcich, v ktorej je odstránené vykorisťovanie človeka človekom, sú rozvoj a záujmy každého jej príslušníka v súlade s rozvojom a záujmami celej spoločnosti. Práva, slobody a povinnosti občanov slúžia teda slobodnému, všestrannému rozvoju a uplatneniu osobnosti občanov a zároveň upevneniu a rozvoju socialistickej spoločnosti; s jej rozvojom sa ďalej rozširujú a prehlbujú.

(2) V spoločnosti pracujúcich môže jednotlivec dospieť k plnému rozvinutiu svojich schopností a k uplatneniu svojich oprávnených záujmov len aktívnou účasťou na rozvoji celej spoločnosti, predovšetkým patričným podielom na spoločenskej práci. Preto práca v prospech celku je prvoradou povinnosťou a právo na prácu prvoradým právom každého občana.

Čl. 20

(1) Všetci občania majú rovnaké práva a rovnaké povinnosti.

(2) Rovnoprávnosť všetkých občanov bez zreteľa na národnosť a rasu je zaručená.

(3) Muži a ženy majú rovnaké postavenie v rodine, v práci i vo verejnej činnosti.

(4) Spoločnosť pracujúcich zabezpečuje rovnoprávnosť občanov vytváraním rovnakých možností a rovnakých príležitostí vo všetkých oblastiach života spoločnosti.

Čl. 21

(1) Všetci občania majú právo na prácu a na odmenu za vykonanú prácu podľa jej množstva, akosti a spoločenského významu.

(2) Právo na prácu a na odmenu za ňu je zabezpečené celou socialistickou hospodárskou sústavou, ktorá nepozná hospodárske krízy ani nezamestnanosť a zaručuje ustavičné zvyšovanie reálnej odmeny za prácu.

(3) Štát zameriava svoju politiku tak, aby s rozvojom výroby a so vzrastom produktivity práce mohlo dochádzať k postupnému skracovaniu pracovného času bez zníženia mzdy.

Čl. 22

(1) Všetci pracujúci majú právo na odpočinok po vykonanej práci.

(2) Toto právo je zabezpečené zákonnou úpravou pracovného času a platenej dovolenky i starostlivosťou štátu a spoločenských organizácií o najplnšie využitie voľného času pracujúcich na ich zotavenie a pre ich kultúrny život.

Čl. 23

(1) Všetci pracujúci majú právo na ochranu zdravia a na liečebnú starostlivosť, ako aj právo na hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti pracovať.

(2) Tieto práva sú zabezpečené starostlivosťou štátu a spoločenských organizácií o predchádzanie vzniku chorôb, celou organizáciou zdravotníctva, sieťou liečebných a sociálnych zariadení, stále sa rozširujúcou bezplatnou liečebnou starostlivosťou, ako aj organizovanou starostlivosťou o bezpečnosť pri práci, nemocenským poistením a dôchodkovým zabezpečením.

Čl. 24

(1) Všetci občania majú právo na vzdelanie.

(2) Právo na vzdelanie sa zabezpečuje bezplatne sústavou základných, stredných a vysokých škôl. V súkromných školách a cirkevných školách sa môže právo na vzdelanie zabezpečovať za odplatu. Školská dochádzka všetkej mládeže je povinná po dobu, ktorú ustanoví zákon Federálneho zhromaždenia. Na ďalšie prehĺbenie vzdelania slúži organizácia štúdia pracujúcich pri zamestnaní a bezplatného odborného školenia v závodoch a v jednotných roľníckych družstvách, i kultúrna a osvetová činnosť štátu a spoločenských organizácií.

Čl. 26

(1) Materstvo, manželstvo a rodina sú pod ochranou štátu.

(2) Štát a spoločnosť sa starajú o to, aby rodina bola zdravým základom rozvoja mládeže. Rodinám s viacerými deťmi poskytuje štát osobitné úľavy a podporu.

(3) Všetkým deťom a mládeži spoločnosť zabezpečuje všetky možnosti pre všestranný rozvoj telesných i duševných schopností. Tento rozvoj sa zabezpečuje starostlivosťou rodiny, štátu a spoločenských organizácií, ako aj osobitnou úpravou pracovných podmienok mládeže.

Čl. 27

Rovnoprávne uplatnenie žien v rodine, v práci a vo verejnej činnosti je zabezpečované osobitnou úpravou pracovných podmienok a osobitnou zdravotnou starostlivosťou pri tehotenstve a materstve, ďalej aj rozvojom zariadení a služieb umožňujúcich ženám využiť všetky schopnosti pre účasť na živote spoločnosti.

Čl. 28

(1) V súlade so záujmami pracujúceho ľudu je všetkým občanom zaručená sloboda prejavu vo všetkých oblastiach života spoločnosti, najmä tiež sloboda slova a tlače. Tieto slobody občania využívajú tak v záujme rozvoja svojej osobnosti a svojho tvorivého úsilia, ako aj na uplatňovanie svojej aktívnej účasti na správe štátu a na hospodárskej a kultúrnej výstavbe krajiny. Na ten istý cieľ sa zaručuje sloboda zhromažďovacia a sloboda pouličných sprievodov a manifestácií.

(2) Tieto slobody sú zabezpečené tým, že sa pracujúcim a ich organizáciám dávajú k dispozícii vydavateľstvá a tlačové podniky, verejné budovy, sály, priestranstvá, ako aj rozhlas, televízia a iné prostriedky.

Čl. 29

Občania a organizácie majú právo obracať sa na zastupiteľské sbory a na ostatné štátne orgány s návrhmi, podnetmi a sťažnosťami; štátne orgány sú povinné ich zodpovedne a včas vybavovať.

Čl. 30

(1) Nedotknuteľnosť osoby je zaručená. Nikoho nemožno stíhať ako obvineného inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Nikoho nemožno vziať do väzby okrem prípadov zákonom ustanovených a na základe rozhodnutia súdu alebo prokurátora.

(2) Tresty možno ukladať len na základe zákona.

Čl. 31

Nedotknuteľnosť obydlia, listové tajomstvo a tajomstvo dopravovaných zpráv, ako aj sloboda

pobytu sú zaručené.

Čl. 32

(1) Sloboda vyznania je zaručená. Každý môže vyznávať akúkoľvek náboženskú vieru, alebo byť bez vyznania, aj vykonávať náboženské úkony, pokiaľ to nie je v rozpore so zákonom.

(2) Náboženská viera alebo presvedčenie nemôže byť dôvodom pre to, aby niekto odopieral plniť občiansku povinnosť, ktorá je mu uložená zákonom.

Čl. 33

Česká a Slovenská Federatívna Republika poskytuje právo azylu cudzím štátnym príslušníkom prenasledovaným za bránenie záujmov pracujúceho ľudu, za účasť na národnooslobodzovacom boji, za vedeckú a umeleckú tvorbu alebo za činnosť na obranu mieru.

Čl. 34

Občania sú povinní zachovávať ústavu i ostatné zákony a v každom svojom konaní dbať na záujmy socialistického štátu a spoločnosti pracujúcich.

Čl. 35

Občania sú povinní chrániť a upevňovať socialistické vlastníctvo ako nedotknuteľný základ socialistického zriadenia a zdroj blahobytu pracujúceho ľudu, bohatstva a sily vlasti.

Čl. 36

Občania sú povinní svedomite a statočne vykonávať verejné funkcie, do ktorých ich pracujúci ľud povolal, a považovať ich plnenie v prospech spoločnosti za vec svojej cti.

Čl. 37

(1) Vrcholnou povinnosťou a vecou cti každého občana je obrana vlasti a jej socialistického zriadenia.

(2) Občania sú povinní vykonávať službu v ozbrojených silách podľa zákona.

Čl. 38

Neoddeliteľnou súčasťou občianskych povinností je úcta k právam spoluobčanov, ako aj uvedomelé zachovávanie pravidiel socialistického spolužitia.

Siedma hlava
NÁRODNÉ VÝBORY

Čl. 86

(1) Národné výbory sú orgánmi štátnej moci a správy v obvodoch, ktoré určia zákony národných rád.

(2) Národné výbory sú zložené z poslancov, ktorí sú ľudom volení, ľudu zodpovední a môžu byť ľudom odvolaní.

(3) Národné výbory sa volia na obdobie piatich rokov.

(4) Podmienky výkonu volebného práva do národných výborov i spôsob vykonávania volieb a odvolávania poslancov národných výborov ustanovuje zákon.

Čl. 87

(1) Národné výbory vyvíjajú všetku svoju činnosť za stálej a činnej účasti pracujúcich svojich obvodov. Zapájajú tak pracujúcich v najširšej miere do správy štátu, využívajú ich skúsenosti a učia sa z nich.

(2) Národné výbory pracujú v úzkej súčinnosti s ostatnými organizáciami pracujúceho ľudu; opierajú sa o ich spoluprácu a pomáhajú im plniť ich úlohy.

Čl. 88

(1) Národné výbory a ich poslanci zodpovedajú svojim voličom za svoju činnosť.

(2) Poslanec národného výboru je povinný pracovať vo svojom volebnom obvode, byť v stálom styku so svojimi voličmi, radiť sa s nimi, dbať na ich podnety, skladať im účty zo svojej činnosti a podávať im zprávy o činnosti národného výboru.

(3) Poslanec národného výboru je povinný zúčastňovať sa iniciatívne na práci národného výboru a pracovať v niektorej jeho komisii.

(4) Znenie sľubu poslanca národného výboru ustanovia ústavné zákony národných rád.

Čl. 89
Národné výbory za širokej účasti občanov

plánovite riadia, organizujú a zabezpečujú výstavbu v oblasti hospodárskej, kultúrnej, zdravotnej a sociálnej vo svojich územných obvodoch; k ich prvoradým úlohám patrí starostlivosť o stále dokonalejšie uspokojovanie hmotných i kultúrnych potrieb pracujúcich; za tým účelom zriaďujú hospodárske organizácie a kultúrne, zdravotnícke a sociálne zariadenia a riadia ich činnosť;

zabezpečujú ochranu socialistického vlastníctva a všetkých vymožeností pracujúceho ľudu, socialistického poriadku v spoločnosti, dodržiavanie pravidiel socialistického spolužitia a upevňujú obranyschopnosť republiky;

zabezpečujú, aby sa zákony uvádzali do života, a dbajú o ich zachovávanie, zabezpečujú ochranu a uskutočňovanie práv a uplatnenie oprávnených záujmov pracujúcich a socialistických organizácií.

Čl. 90

(1) Národné výbory sa vo svojej činnosti riadia štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva. Zúčastňujú sa na jeho vypracovaní a uskutočňovaní. V súlade s ním a na jeho základe určujú plán rozvoja svojho územného obvodu.

(2) Na zabezpečovanie úloh plánu disponujú s potrebnými materiálnymi a finančnými prostriedkami a využívajú ich ako zodpovední hospodári.

(3) Základom finančného hospodárenia národných výborov je ich rozpočet, ktorý si zostavujú a ktorý je súčasťou štátneho rozpočtu.

Čl. 91
Stupne a druhy národných výborov, ako aj ich postavenie, pôsobnosť a organizáciu upravujú v medziach ústavných zákonov Československej socialistickej republiky zákony národných rád.

Čl. 92

Právomoc a zodpovednosť národných výborov jednotlivých stupňov sa určuje tak, aby národný výbor mohol za širokej účasti pracujúcich čo najúčinnejšie zabezpečovať hospodársky a kultúrny rozvoj i potreby občanov svojho obvodu.

Čl. 93

(1) Národné výbory spájajú vo svojej práci plnenie celoštátnych úloh so zabezpečovaním osobitných potrieb svojich obvodov a záujmov občanov.

(2) Národné výbory sa spravujú zásadou, že záujmy všetkého ľudu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sú nadradené záujmom čiastkovým a miestnym, a celou svojou činnosťou vychovávajú občanov k uvedomelému a dobrovoľnému plneniu povinností k spoločnosti a štátu.

Čl. 94

Národné výbory môžu na plnenie svojich úloh vydávať pre svoje obvody všeobecne záväzné nariadenia.

Čl. 95

(1) Národné výbory si vytvárajú radu, komisie a ďalšie orgány a riadia ich prácu.

(2) Rada pod vedením národného výboru riadi a zjednocuje prácu ostatných orgánov národného výboru i jeho organizácií a zariadení. Národný výbor ju volí zo svojich členov na celé funkčné obdobie. Rada i jej členovia sú za svoju činnosť zodpovední národnému výboru. Národný výbor ju i jej členov môže kedykoľvek odvolať.

(3) Komisie sú iniciatívnymi, kontrolnými a výkonnými orgánmi národného výboru pre jednotlivé odvetvia alebo úseky jeho činnosti. Sú na to vybavené potrebnou právomocou. Komisie, ktoré národný výbor volí zo svojich členov a z ďalších občanov, prehlbujú sústavnú účasť pracujúcich na činnosti národného výboru. Sú zodpovedné národnému výboru a jeho rade.

Čl. 96

(1) Národné výbory vyšších stupňov usmerňujú a riadia činnosť národných výborov nižších stupňov. Dbajú pritom plne na ich právomoc a zodpovednosť. Opierajú sa o ich iniciatívu a skúsenosti a plnia svoje úlohy v stálej súčinnosti s nimi.

(2) Národné výbory sa vo svojej činnosti spravujú zákonmi a nariadeniami i uzneseniami vlády, ako aj uzneseniami a smernicami vyšších štátnych orgánov; uznesenia národného výboru nižšieho stupňa, ktoré im odporujú, môže národný výbor vyššieho stupňa alebo vláda zrušiť.

Ôsma hlava
SÚDY A PROKURATÚRA

Čl. 97

(1) Súdy a prokuratúra chránia socialistický štát, jeho spoločenské zriadenie i práva a oprávnené záujmy občanov a organizácií pracujúceho ľudu.

(2) Súdy a prokuratúra celou svojou činnosťou vychovávajú občanov k oddanosti vlasti a veci socializmu, k zachovávaniu zákonov a pravidiel socialistického spolužitia i k čestnému plneniu povinností k štátu a spoločnosti.

Súdy

Čl. 98

(1) Súdnictvo v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike vykonávajú volené a nezávislé súdy.

(2) Súdy sú: Najvyšší súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Najvyšší súd Českej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky, krajské a okresné súdy a vojenské súdy.

(3) Ustanovenia týkajúce sa krajských a okresných súdov sa vzťahujú aj na súdy s rovnakou pôsobnosťou, ale inak označené.

(4) Pôsobnosť súdov pri preskúmavaní zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 99

(1) Najvyšším súdnym orgánom v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike je Najvyšší súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý sleduje rozhodovanie najvyšších súdov republík, dozerá na zákonnosť rozhodovania všetkých súdov a zabezpečuje jeho jednotnosť tým, že

a) rozhoduje o riadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vojenských súdov v prípadoch ustanovených zákonom,

b) rozhoduje o sťažnostiach pre porušenie zákona proti rozhodnutiam najvyšších súdov republík a všetkých vojenských súdov,

c) zaujíma stanoviská na zabezpečenie jednotného výkladu zákonov.

(2) Najvyšší súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky ďalej rozhoduje o uznaní rozhodnutí cudzozemských súdov na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, v prípadoch ustanovených zákonmi o konaní pred súdmi a pred štátnymi notárstvami určuje príslušnosť súdov a štátnych notárstiev a rozhoduje kompetenčné spory a v prípadoch určených zákonom preskúmava zákonnosť rozhodnutí federálnych orgánov štátnej správy. Najvyšší súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky preskúmava zákonnosť právoplatných rozhodnutí, ktorými bol uložený trest smrti; výnimky môže ustanoviť zákon Federálneho zhromaždenia iba v stannom konaní alebo v konaní pred súdmi za brannej pohotovosti štátu.

(3) V Českej republike je najvyšším súdnym orgánom Najvyšší súd Českej republiky, v Slovenskej republike je najvyšším súdnym orgánom Najvyšší súd Slovenskej republiky. Najvyšší súd republiky dozerá na zákonnosť rozhodovania všetkých ostatných súdov republiky.

Čl. 100

(1) V konaní pred súdom rozhoduje senát alebo jediný sudca. Zákony upravujúce konanie pred súdmi ustanovujú, v ktorých senátoch a v ktorých veciach sa zúčastnia na rozhodovaní sudcovia z ľudu a v ktorých veciach rozhoduje jediný sudca; ako jediný sudca môže rozhodovať iba sudca z povolania.

(2) Sudcovia z povolania a sudcovia z ľudu sú si pri rozhodovaní rovní.

(3) Súdom prvého stupňa je spravidla okresný súd.

Čl. 101

(1) Sudcov Najvyššieho súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a sudcov z povolania vojenských súdov volí Federálne zhromaždenie; sudcov Najvyššieho súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky zvolí spravidla z rovnakého počtu občanov Českej republiky a Slovenskej republiky. Sudcov najvyšších súdov republík a sudcov z povolania krajských a okresných súdov

volí národná rada príslušnej republiky.

(2) Predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky volí zo sudcov tohto súdu Federálne zhromaždenie. Ak za predsedu Najvyššieho súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky zvolilo občana Českej republiky, zvolí za podpredsedu občana Slovenskej republiky alebo naopak.

(3) Sudcovia z ľudu krajských a okresných súdov sú volení národnými výbormi; voľby sudcov z ľudu vojenských súdov upraví zákon.

(4) Sudcovia z povolania sú volení na dobu desiatich rokov; sudcovia z ľudu sú volení na dobu štyroch rokov.

(5) Sudcovia môžu byť odvolaní orgánom, ktorý ich zvolil. Podmienky odvolania, ako aj podmienky iného zániku funkcie sudcu pred skončením volebného obdobia ustanovia zákony upravujúce voľby sudcov.

Čl. 102

(1) Sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a sú viazaní jedine právnym poriadkom socialistického štátu. Sú povinní spravovať sa zákonmi a inými právnymi predpismi a vykladať ich v súlade so socialistickým právnym vedomím.

Čl. 103

(1) Súdy postupujú v konaní tak, aby sa zistil skutočný stav veci, a pri svojom rozhodovaní z neho vychádzajú.

(2) Pojednávanie pred všetkými súdmi je zásadne ústne a verejné; verejnosť môže byť vylúčená len v prípadoch ustanovených zákonom.

(3) Obvinenému sa zabezpečuje právo obhajoby.

(4) Rozsudky sa vyhlasujú v mene republiky a vždy verejne.

Prokuratúra

Čl. 104

(1) Dozor nad dôsledným vykonávaním a zachovávaním zákonov a iných právnych predpisov ministerstvami a inými orgánmi štátnej správy, národnými výbormi, súdmi, hospodárskymi a inými organizáciami i občanmi prislúcha prokuratúre; na jej čele stojí generálny prokurátor Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(2) Prokuratúra sa člení na Generálnu prokuratúru Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Generálnu prokuratúru Českej republiky, Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky a na nižšie články, ktoré ustanoví zákon Federálneho zhromaždenia. Na čele generálnych prokuratúr republík stoja generální prokurátori republík.

Čl. 105

(1) Generálneho prokurátora Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky vymenúva a odvoláva prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Ak generálnym prokurátorom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky je občan Českej republiky, bude za jeho prvého námestníka vymenovaný občan Slovenskej republiky alebo naopak.

(2) Generálneho prokurátora republiky vymenúva a odvoláva predsedníctvo národnej rady príslušnej republiky. Návrh na vymenovanie generálneho prokurátora republiky podáva generálny

prokurátor Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý tiež môže predsedníctvu národnej rady príslušnej republiky navrhnúť, aby generálneho prokurátora republiky odvolalo.

(3) Generálny prokurátor Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky je zodpovedný Federálnemu zhromaždeniu, ktoré môže prezidentovi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky navrhnúť, aby ho z funkcie odvolal.

(4) Generálny prokurátor republiky je v celom rozsahu svojej pôsobnosti zodpovedný národnej rade príslušnej republiky.

Čl. 106

(1) Orgány prokuratúry vykonávajú svoje funkcie nezávisle od miestnych orgánov. Vo všetkej svojej činnosti sa opierajú o iniciatívu pracujúceho ľudu a jeho organizácií.

(2) Orgány Generálnej prokuratúry Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a vojenských prokuratúr sú podriadené generálnemu prokurátorovi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Generální prokurátori republík sú mu podriadení pri výkone dozoru nad dôsledným vykonávaním a zachovávaním zákonov a iných právnych predpisov vydaných orgánmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(3) Orgány prokuratúry v Českej republike a v Slovenskej republike sú podriadené generálnemu prokurátorovi príslušnej republiky. Generálnemu prokurátorovi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sú výnimočne podriadené v prípadoch ustanovených v zákone.

Čl. 106a
Zprávy o stave socialistickej zákonnosti

(1) Federálne zhromaždenie prerokúva správy Najvyššieho súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a generálneho prokurátora Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky o stave socialistickej zákonnosti.

(2) Národná rada príslušnej republiky prerokúva správy najvyššieho súdu republiky a generálneho prokurátora republiky o stave socialistickej zákonnosti.

Deviata hlava
VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čl. 112

(1) Ústava nadobúda účinnosť dňom, keď bola schválená Národným zhromaždením.

(2) Týmto dňom stráca platnosť doterajšia ústava i ostatné ústavné zákony, ktoré ju menili a dopĺňali.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava,
tel.: 02 888 91 131, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.